

Srđan Valjarević

ZIMSKI
DNEVNIK

Fotografije
Vesna Pavlović

■ Laguna ■

Copyright © 1995, Srđan Valjarević
Copyright © ovog izdanja 2025, LAGUNA

ZIMSKI DNEVNIK

1. decembar – sreda

U 12.04 nekoliko veselih molera galami u prizemlju kuće, u ulici Proleterskih brigada 85. Kroz otvoren prozor, na prednjoj strani kuće, s ulice, može se videti bela prašina i kape od novinskih listova na glavama molera. Jedan od njih stoji kraj prozora, besposlen i zamišljen, i gleda na ulicu. Ulicom prolaze automobili i poneki prolaznik. Za tog molera život stoji u mestu. On vidi kako sve prolazi, kako ne može ništa da učini, dok njegove kolege veselo galame, pljuju u šake i šmirglaju prozorske šalone. Prolaznik prođe pored kuće, skrene u Golsvortijevu, tamo se buka molera više ne čuje. Ni zamišljeni moler kraj prozora tamo više ne postoji.

U 16.10 desnom cipelom sam šutnuo zgužvani novinski list nekih starih *Večernjih novosti* i zatim fino pljunuo jednu pljucu zelenu od spanaća na kaljavi trotoar s desne strane Bulevara Revolucije, po kojem se svi dovikuju u nemačkim markama. Zapravo, gledao sam neke cure pogledom ispod crne vunene kape kupljene baš tu

na Bulevaru, ali prošle godine i to jedan dan pre puta u Temišvar. Radovao sam se tom putu, išao sam tamo na nedelju dana, da se vidim s prijateljem; i interesovala me Rumunija. Tamo se živi. Tamo je život. Ovde se misli da se tamo grozno živi. Tamo se misli da se ovde užasno živi. Oni tamo gledaju ljude koji odavde prelaze granicu i po njima sude da je život ovde užasan. Ovde je otprilike isto tako. Kad tamo kažeš odakle si, gledaju te. A odavde si, nemaš šta da kriješ. Kad ovde kažeš gde si bio nedelju dana, isto te gledaju. A bio si tamo, u Temišvaru, spavao nedelju dana u hotelu „Banatul“, razgovarao s ljudima, pio kafu, šetao, išao u prodavnicu, jeo u sobi sa prijateljima, pišao, prao noge u lavabou. Vratiš se, kažeš gde si bio i gledaju te.

U 21.05 u Jovana Rajića, ispred kafane „Večiti mladoženja“, guraju se dva čoveka. Jedan hoće unutra, drugi ga gura dalje od vrata. Teturaju se. Objasnjavaju se. To je slika koju vidim. To je slika koju često možeš videti. U raznim oblicima. Svet se uglavnom tetura i objašnjava među sobom.

2. decembar – četvrtak

U 14.20 jedna plavuša je prošla pored restorana „Ruski car“ čvrsto stežući revere svoje crne bunde: duvao je hladan vetar. Hodala je na visokim štiklama i to se čulo glasno. To što je stiskala bundu uz svoj vrat i grudi, to što joj je svaki korak bio bučan, to što je ona tada osećala prema sebi, to kako je ona sebe tada videla, to je nešto što nijedan vrabac nikad neće umeti.

U 14.50 u Ulici Đure Jakšića između brojeva sedam i devet nema ničeg. Samo zelena visoka ograda i iza nje ništa. Verovatno je tu bila neke zgrada ili već nešto, ali srušeno je. Jedan deo ograde je otvoren i tu stoji starac, posmatra to tamo iza, gde nema ničeg. Žbunje, stari temelji i razbacano đubre. Starac drži ruke u džepovima kaputa, stoji na tom mestu i ta slika traje. Zatim zakorači iza ograde, stane uz jedan žbun i mokri.

U 20.30 ispred Skupštine, kod semafora, rvaju se dva Cigančića. Dečaci oko sedam-osam godina. Treći, najmlađi, obilazi vozače automobila zaustavljenih na crvenom i skuplja novac ispruženim dlanom. Otvoreno. Ona dvojica se zajapureni i zaneti prevrću po prljavom snegu kao na poljani ili već nekoj pustari. Iza njih je velika zgrada Skupštine. I ta zgrada je za njih, pravilno, samo pustara. Ili pozadina pustare. A onda onaj najmlađi donese lovu koju je pokupio.

3. decembar – petak

U 8.10 ujutru, jak vetar niz Bregalničku ulicu. Jedan starac polako hoda sa ispresavijanom praznom torbom u šaci. Lice samrtno, blede, ne kazuje ništa, ali torba je prazna, o tome se i radi. To se i vidi. Kaput težak i star. Gospodin niz Bregalničku ulicu.

U 11.30 gledanje je sigurno jedna od najvećih umetnosti. Gledam dužinom Ulice Radojke Lakić, puste, pod krošnjama kestenovog drveta. Nigde nikog na ulici, kao u onom filmu kad je Toma Vejtsa žena izbacila iz kuće. Sneg na automobilima. Đubre viri iz kontejnera. Jedna devojčica izlazi iz prodavnice.

U 15.45 u Ulici Save Kovačevića prelistavam *Politiku* od prvog decembra. Na četvrtoj strani tri velika naslova: „Deca motkama ubila skitnicu“; „Da je oslobođen, Moro bi bio uhapšen“; „Grad koji ne voli svog pesnika“. Ispod trećeg naslova piše: „Pesnikova slika u senci lokalnih sportskih veličina“. Radi se o Dilanu Tomasu, velikom pesniku i njegovom rodnom mestu u jugozapadnom Velsu, Lafharnu. „Legendarna lenja, mala, crna, čudna ludnica pokraj mora“, rekao je Dilan Tomas za Lafharn. „U 'Braunovom hotelu', Tomasovom omiljenom pabu u Lafharnu, ispod police sa televizorom i danas stoji mala slika, ulje na platnu, bucmastog pesnika sa kovrdžavom kosom, ali nju je teško uočiti među fotografijama lokalnih sportskih timova...“

1.

Ja sam Aleksandra i smišljam genijalan plan. Sedim u „Rapsodiji“. Ventilator pravi promaju. Volim ljude koji se smeju. Zato prezirem kišobrane. I spora sam. I loša u muvanju muškaraca. Što se tiče putovanja, Zimbabve mi zvuči super.

4. decembar – subota

U 11.07 dva goluba na dimnjaku kuće u Ulici Trajka Stamenkovića. Danas je sunčano i nema vetra, ali ostalo je još snega po krovovima i belo tog snega osvežava kadar sa kuhinjskog prozora. I dva goluba se jure oko otvora na dimnjaku.

U 15.45 u zgradu JIK banke ulazi devojkica u veštačkoj tirkiznoplavoj bundi. To u svakom slučaju zvuči mnogo

lepše nego kada devojka nosi bundu od krzna neke životinje i onda bih morao da kažem koja je to životinja nastradala. Ovako, sve je u redu, nije od životinje, bunda je ružna, tirkiznoplava, veštačka. Ali gledao sam u lice te devojke, ne bundu. Vedar prćast nos i lepa usta. Za gledanje.

U 18.40 na kraju Ulice Grčića Milenka, preko puta benzinske pumpe, kafana „Cilj“. Tačno u 18.40 čuju se reči pesme: „Slavuj peva, polje zeleni“. Cilj. Put te nanese i stigao si. To je ta kafana.

5. decembar – nedelja

U 12.35 u Ulici Vojislava Ilića leži mrtav crni pas. Čeljust blago otvorena, noge ukočene, na crnu dlaku se nahvatalo suve trave i blata. Na drugoj strani ulice gužva na trolejbuskoj stanici.

U 16.10 kupio sam veknu hleba i pomislio da će se stvrdnuti dok ga budem nosio u ruci do kuće. Otkopčao sam jaknu, gurnuo veknu ispod miške i prešao Bulevar. Brinuo sam se za hleb, da ostane što duže svež i mekan pod prstima. To je nemoguće. Čovek želi nemoguće. Ispada da se plašim za sebe. A prvi čovek kojeg je, na primer, meteorit pogodio u glavu i usmrtio bio je italijanski fizičar Manfredo Setala, 1680. godine.

U 21.15 u Gvozdićevoj ulici, u vodi od istopljenog snega, leš pregažene mačke. Mačka nije povod, danas sam već ustanovio: ljudski svet je užasno dosadan. Ceo svet. Evropljani zaljubljeni u sebe, Balkan sa svojim mitovima i ratovanjem, ideje su dosadne, filmovi s robotima, bombardovanje je dosadno, popularni pevači su dosadni,

---

modne revije su dosadne, veliki pisci su dosadni. Iz usta mačke u Gvozdićevoj curi krv.

6. decembar – ponedjeljak

U 8.30 na sims trećeg sprata zgrade u Dušana Dugalića kaplje voda. Topi se sneg.

U 18.15 sve slike su tu. Slike su tu stalno. Kako kaže Džon Kejdž: „Muzika je stalna, samo je slušanje povremeno.“ Sve je tu. Čovek nije stalan. Imam strahove, kida me sujeta, treba mi mlake vode za umivanje. Iz zgrade u Ulici Karla Lukača izlaze na vetar jedan čovek i jedno dete i drže se za ruke. Moje je da ćutim, da slušam i da gledam.

U 21.20 jedan korak Ulicom 14. decembra koji me značajno približi Ulici Mate Vidakovića. To je.